

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

MENOVÝ PREHLAD

JANUÁR 1994

I. REÁLNA EKONOMIKA

Ukazovatele		1993						1994
		1.Q ^{2/}	1.H ^{3/}	3.Q.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.
HDP	(mld. Sk, s.c.)	41,6	84,9	44,9			42,4 ^{*/}	
	(%) ^{1/}	-5,5	-5,3	-4,3			-1,4 ^{*/}	
Výroba ^{1/}	Priemysel (%)	-16,6	-15,2	-13,5	-12,6	-8,6	-9,7 ^{*/}	4,5
	Stavebníctvo (%)	-21,1	-21,8	-23,6	-24,4	-28,6	-27,8 ^{*/}	-1,2
Nezamestnanosť	(tis. osôb)	306,1	318,1	350,0	351,6	357,8	368,1	379,2
	(%)	12,0	12,5	13,7	13,8	14,0	14,4	14,9
Zahraničný obchod	Vývoz (mld. Sk)	33,2	76,1	46,9	15,6	15,6		
	Dovoz (mld. Sk)	33,1	75,6	53,8	16,8	19,7		
	Saldo (mld. Sk)	0,1	0,5	-6,9	-1,2	-4,1		

^{1/} Zmena oproti rovnakému obdobiu m.r., ^{2/} Q. - štvrťrok, ^{3/} H. - polrok ^{1/} Údaje za 4. Q., ^{*/} Spresnené údaje ŠÚ SR

Vývoj objemu **priemyselnej produkcie** v roku 1993 zaostával za porovnateľnými obdobiami roku 1992. V januári 1994 bol oproti januáru 1993 zaznamenaný rast priemyselnej produkcie o 4,5 %, ale oproti decembru 1993 pokles o 1,2 %.

Na celkovom objeme výroby sa súkromný sektor podieľal 20,3 %, čo je o 4,3 % viac ako v januári 1993. Priemerná denná produkcia (1 495 mil. Sk) sa oproti decembru 1993 zvýšila o 8,6 %; v porovnaní s hodnotou v januári 1993 o 4,5 %.

V porovnaní s januárom 1993 sa predaj priemyselnej produkcie zvýšil o 17,7 %, pričom objem vývozu stúpol o 24,7 %. V porovnaní s decembrom 1993 obidva ukazovatele poklesli, predaj o 7,0 % a predaj na vývoz o 21,7 %.

Objem **stavebnej produkcie** predstavoval 2 582 mil. Sk, čo bolo 70,5 % objemu decembra 1993 (pokles o 29,5 %) a 98,8 % objemu produkcie januára 1993 (pokles o 1,2 %).

Priemerná denná stavebná produkcia dosiahla 129 mil. Sk, čím zaostala za decembrom 1993 o 36 mil. Sk (pokles o 22,4 %) a za januárom 1993 o 1,2 %.

V januári sa zvýšila úroveň **spotrebiteľských cien** o 1,4 %. Na zvýšenie cenovej úrovne mal čiastočne vplyv rast spotrebiteľskej dane (výrobkov na báze uhlíkov, liehovín, piva, tabakových výrobkov), avšak ceny nepoklesli u výrobkov, u ktorých došlo k zníženiu spotrebiteľskej dane (víno). Oproti rovnakému obdobiu minulého roka cenová úroveň bola vyššia o 16,4 %.

Na zvýšení cenovej úrovne v januári sa podieľali všetky základné súbory. Najviac vzrástla cenová úroveň vo verejnom stravovaní (o 1,8 %) a službách (o 1,7 %), najmenej u potravín (o 1,2 %). Cenová úroveň priemyselného tovaru sa zvýšila o 1,3 %.

Nezamestnanosť sa v januári ďalej zvýšila o 11,1 tis. osôb na 379,2 tis. osôb. Miera nezamestnanosti dosiahla 14,9%.

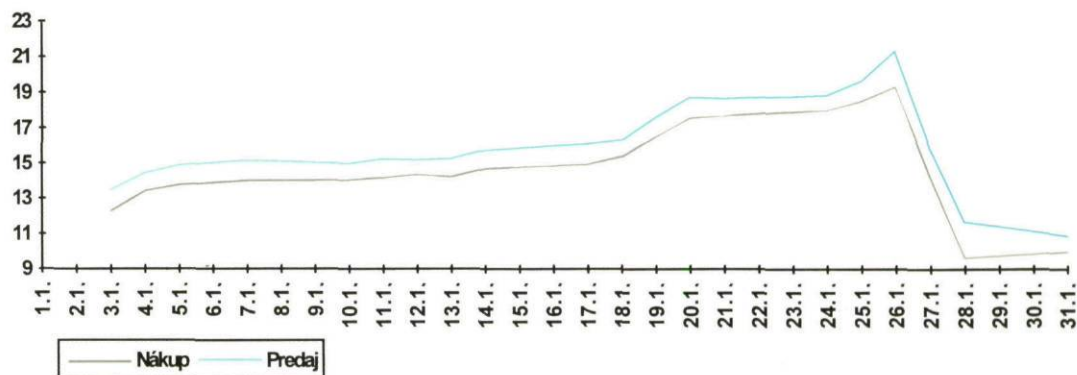
Tento vývoj bol výsledkom podstatného rastu novevidovaných pri poklese umiestnených do pracovného procesu. Pozitívnym javom bolo zvýšenie počtu voľných pracovných miest. Na jedno voľné pracovné miesto pripadalo 46 nezamestnaných. Negatívnym javom bol pokles spoločensky účelných pracovných miest a miest na verejnoprospešných prácach.

Miera nezamestnanosti sa zvýšila vo všetkých regiónoch okrem Bratislavy. Hranicu 20 % nezamestnanosti prekročilo 15 regiónov. Najväčšia nezamestnanosť bola v okresoch Rimavská Sobota (26,6 %), Spišská Nová Ves (24,1 %) a Vranov nad Topľou (24 %). Najnižšia nezamestnanosť bola v Košiciach (10,2 %), v okrese Trenčín (8,4 %) a v Bratislave (4,5 %). V priebehu januára bol najväčší rast nezamestnanosti v okresoch s najvyššou mierou nezamestnanosti.

Podľa štatistického zisťovania v domácnostiach vo štvrtom štvrtroku 1993 dosiahol podiel nezamestnaných dlhšie než 1 rok viac ako 30 %.

Úrokové sadzby jednodňových peňazí na medzibankovom trhu (v %)

(január 1994)

II. VONKAJŠIA EKONOMIKA

Ukazovatele	1993						1994
	1. Q.	1. H.	3. Q.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.
Bežný účet ^{1/} Saldo v konvertibilných menách (mld. Sk)	-1,6	-3,6	-9,3	-15,0	-20,2 ^{*/}		
Devízové rezervy ^{2/} (mil. USD)	Bankový systém spolu	797,5	870,0	1 324,1	1 337,1	1 333,9	1 368,8 ^{*/}
	Komerčné banky	605,7	619,4	750,0	791,9	818,7	927,3 ^{*/}
	NBS ^{3/}	191,8	250,6	574,1	545,2	515,2	441,5 ^{*/}
Hrubá zahraničná zadlženosť (mld. USD) ^{2/}	2,4	2,3	3,0	3,0	3,0	3,0	
Priemerný devízový kurz ^{4/}	SKK/USD	29,096	29,002	30,149	32,227	32,891	32,968
	SKK/DEM	17,794	17,838	18,333	19,758	19,365	19,160

NARODNÁ BANKA SLOVENSKA

^{1/} Kumulatívne hodnoty

^{4/}

Kurz devíza stred

^{2/} Ku koncu obdobia

^{*/}

Predbežné údaje

^{3/} So zlatom v účtovnej hodnote 42.22 USD/oz

K 30.11.1993 dosiahla **platobná bilancia v konvertibilných menách** aktívne saldo 5,2 mld. Sk.

Saldo bežného účtu (-20,2 mld. Sk) bolo výsledkom aktívneho salda bilancie služieb (4,0 mld. Sk), jednostranných prevodov (2,2 mld. Sk) a pasívneho salda obchodnej bilancie (-24,2 mld. Sk), bilancie výnosov (-2,2 mld. Sk).

Kapitálový a finančný účet za 11 mesiacov roka 1993 dosiahol aktívne saldo vo výške 4,4 mld. Sk v dôsledku spolupôsobenia aktívneho salda dlhodobého finančného účtu (23,3 mld. Sk) a pasívneho salda krátkodobého finančného účtu (-18,9 mld. Sk).

Bežný účet **platobnej bilancie v nekonvertibilných menách** koncom novembra dosiahol aktívne saldo 0,5 mld. Sk. Jeho výška bola determinovaná predovšetkým aktívnym saldom obchodnej bilancie (0,4 mld. Sk) a bilancie služieb (0,1 mld. Sk).

Kapitálový a finančný účet (221 mil. Sk) bol výsledkom prílevu na dlhodobom (48 mil. Sk) a krátkodobom finančnom účte (173 mil. Sk).

Vo vzťahu k ČR dosiahol Slovensko k 30.11.1993 aktívne saldo bežného účtu (5,5 mld. Sk). Na jeho výške sa podieľali hlavne obchodná bilancia (2,8 mld. Sk) a bilancia služieb (2,1 mld. Sk).

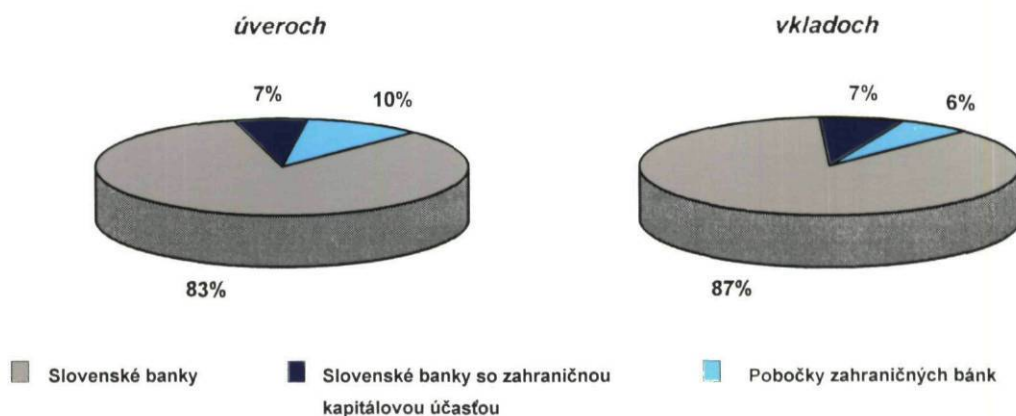
Bežný účet **konsolidovanej platobnej bilancie** (-14,1 mld. Sk) pozitívne ovplyvnili predovšetkým bilancia služieb (6,3 mld. Sk) a jednostranné prevody (3,0 mld. Sk). Negatívny vplyv na výšku bežného účtu mala obchodná bilancia (-21,0 mld. Sk) a bilancia výnosov (-2,4 mld. Sk).

Aktívne saldo kapitálového a finančného účtu konsolidovanej bilancie (2,4 mld. Sk) bolo výsledkom pôsobenia dlhodobého kapitálového a finančného účtu a kapitálových transferov (21,2 mld. Sk) a pôsobenia krátkodobého kapitálového a finančného účtu (-18,8 mld. Sk).

Celkové **devízové rezervy NBS** v januári poklesli oproti koncu roka 1993 o 26,3 mil. USD. Stav devízových rezerv NBS k ultimu januára bol 441,5 mil. USD. Rozhodujúcou mierou tento pokles ovplyvnilo prekročenie hraničného limitu na clearingovom účte s Českou republikou. V dôsledku toho bolo v prospech ČNB poukázaných 43,5 mil. USD. Ďalším faktorom pôsobiacim na pokles devízových rezerv bolo pasívne saldo na devízovom fixingu NBS vo výške 18,9 mil. USD.

Positívny dopad na vývoj devízových rezerv v januári malo zvýšenie objemu menových swapov oproti predchádzajúcemu mesiacu o 20,4 mil. USD, realizácia zlatých swapov v objeme 22,4 mil. USD a aktívne saldo dlhovej služby vo výške 8,8 mil. USD.

Podiely bánk na priemerných týždenných

III. MENOVÝ VÝVOJ

Ukazovatele	1993						1994	
	1. Q.	1. H.	3. Q.	Okí.	Nov.	Dec.	Jan.	
Miera inflácie	Mesačná (%) ^{1/}		Ročná (%) ^{2/}		1,4	1,1	0,6	1,4
	11,7	14,2	21,2	22,9	24,3	25,1	1,4	
Peňažná zásoba M2 ^{3/} (%) ^{4/}	-3,3	0,4	3,4	4,2	6,5	16,4 ^{*/}	16,1 ^{*/}	
Úvery komerčných bánk (%) ^{4/}	2,0	6,8	8,7	10,3	11,2	13,0 ^{*/}	-1,0 ^{*/}	
Vklady v komerčných bankách (%) ^{4/}	1,6	3,0	5,1	7,4	9,5	17,4 ^{*/}	5,0 ^{*/}	
Diskontná sadzba (%)	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	12,0 ^{5/}	12,0 ^{6/}	
Lombardná sadzba (%)	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0			
Priemerná medzibanková úroková sadzba (%)								
	7 dní	14 dni	1 mesiac	7 dní	14 dni	1 mesiac		
	14,14	16,44	18,29	17,27	16,10	15,05	16,57	
	14,64	16,88	18,51	17,50	16,35	15,64	16,79	
	15,35	17,44	18,82	18,07	16,52	16,22	17,27	

^{1/} Ku koncu obdobia

^{5/}

Od 20.12.1993

^{2/} December predchádzajúceho roka = 100, zmena

^{6/}

Od 20.12.1993, aukčná úroková sadzba + 1%

^{3/} M2 = obeživo, neterminované vklady, terminované vklady a úspory, vklady v cudzej mene

^{*/} Predbežné údaje

^{4/} 1.1.1993= 100, zmena

Peňažná zásoba vyjadrená **menovým agregátom M2** poklesla v januári 1994 o 2,5 mld. Sk, t.j. o 1 % oproti stavu ku koncu decembra 1993. Z hľadiska štruktúry jej hlavných komponentov bol vývoj rozdielny. Peňažný agregát M1 zahrňujúci obeživo a neterminované vklady poklesol o 6,9 mld. Sk, druhá rozhodujúca časť kvázipeniáže vzrástla o 4,4 mld. Sk. Koncom januára predstavovala peňažná zásoba 248,9 mld. Sk.

Pokles **peňažného agregátu M1** súvisel najmä so znížením bežných neterminovaných vkladov klientov na účtoch v bankách o 8,0 mld. Sk pri súčasnom náraste množstva hotovostného obeživa v mimobankovom obehu o 1,1 mld. Sk.

Kvázipeniáže zaznamenali 3,3 %-nú dynamiku rastu. V absolútnom vyjadrení vzrástli o 4,4 mld. Sk, z toho terminované depozitá o 2,7 mld. Sk a vklady rezidentov v cudzej mene (prepočítané bežným kurzom) o 1,7 mld. Sk.

Primárne korunové vklady nebankových subjektov v peňažných ústavoch a NBS dosiahli sumu 201,8 mld. Sk a oproti decembru 1993 poklesli o 7,1 mld. Sk, t.j. 3,4 %. Na poklese sa podieľalo zníženie vkladov štátnych podnikov objemom 6,8 mld. Sk a podnikov súkromného sektora výškou 3,8 mld. Sk. Úbytok vkladov podnikateľskej sféry eliminovali prírastky vo výške 4,9 mld. Sk organizácií, ktoré zatiaľ neboli zaradené do ekonomického sektora a organizácií, ktorým nebolo pridelené identifikačné číslo.

Stav 7,5 mld. Sk mimorozpočtových vkladov republikových a miestnych orgánov koncom januára ovplyvnil ich pokles o 1,0 mld. Sk. Vklady obyvateľstva sa znížili o 0,4 mld. Sk. Ich úhrnný stav koncom januára dosiahol 113,3 mld. Sk a tvoril 56,1 % z celkových vkladov.

Vklady v cudzej mene domácich a zahraničných právnických a fyzických osôb sa oproti decembru 1993 zvýšili o 1,5 mld. Sk, t.j. o 5,0 % a ich celkový stav vzrástol na 31,3 mld. Sk. Úhrnný objem vkladov v slovenských korunách a cudzej mene bol koncom januára oproti koncu roka 1993 nižší o 5,6 mld. Sk, t.j. o 2,3 %, v dôsledku vysokého poklesu vkladov v slovenských korunách.

Stav celkových **korunových úverov** k 31.1.1994 (257,4 mld. Sk) poklesol v porovnaní so stavom ku koncu decembra 1993 o 3,1 mld. Sk, t.j. o 1,2 %.

Pokles korunových úverov bol najvýraznejší u štátnych podnikov a organizácií (6,4 mld. Sk, t.j. o 4,3 %). Ich objem 123,9 mld. Sk sa na celkovom stave úverov podieľal 48,1 %. V sektore obyvateľstva poklesli pôžičky o 0,3 mld. Sk, čím sa znížil ich celkový stav na 18,3 mld. Sk a tento sektor sa na celkovom objeme korunových úverov podieľal 7,1 %.

Medzimesačný prírastok úverov podnikov a organizácií súkromného sektora vrátane družstiev a drobných živnostníkov o 1,1 mld. Sk zvýšil ich celkovú hodnotu na 102,1 mld. Sk, ktorá tvorila 39,7 % z úhrnu korunových úverov. Zvýšenie úverov vládnomu sektoru na krytie mimorozpočtových potrieb republikových a miestnych orgánov vo výške 2,3 mld. Sk zmenilo ich celkový objem koncom januára na sumu 6,8 mld. Sk.

Údaje z dennej devízovej pozície potvrdili medzimesačný prírastok **úverov v cudzej mene** o 0,3 mld. Sk a zvýšenie ich celkového objemu na 8,8 mld. Sk (o 3,5 %).

Úhrnný objem korunových úverov a úverov v cudzej mene k 31.1.1994 dosiahol 266,2 mld. Sk. Po vylúčení objemu úverov vo vládnom sektore v čiastke 6,8 mld. Sk tvorili úvery poskytnuté podnikom a obyvateľstvu v korunách a cudzej mene 259,4 mld. Sk a poklesli oproti stavu v decembri minulého roka o 5,1 mld. Sk, t.j. o 1,9 %.

V januári 1994 Ministerstvo financií SR pristúpilo k štyrom riadnym emisiám pokladničných poukážok. Objem obchodovateľných poukážok na **peňažnom trhu** sa pohyboval od 9,6 mld. Sk, keď bola emitovaná prvá januárová emisia v objeme 2,0 mld. Sk, až po 4,8 mld. Sk koncom mesiaca.

V priebehu mesiaca došlo k zmenám v postupe NBS na trhu štátnych pokladničných poukážok. Aukčným výborom bol pre držbu poukážok v portfóliu NBS stanovený neprekročiteľný limit

1 mld. Sk. Tým boli možnosti centrálnej banky, obzvlášť na sekundárnom trhu, veľmi obmedzené. Absencia NBS na sekundárnom trhu mala za následok výkyvy v úrokových sadzbách medzibankového peňažného trhu.

Vývoj úrokových sadziieb primárneho trhu mal vzostupnú tendenciu od 15,05 % p.a. v prvej emisii až po 15,49 % p.a. v poslednej emisii. Nebankové subjekty mali koncom mesiaca v držbe približne 17 % celkového počtu emitovaných poukážok.

Na **kapitálovom trhu** v januári prebiehal opakovaný predaj dvoch emisií štátnych dlhopisov č. 006 a č. 007. Z emisie č. 006 sa predal zostatok nepredaných dlhopisov v celkovej čiastke 32,0 mil. Sk. Z emisie č. 007 sa nepredali žiadne dlhopisy.

Ku koncu januára 1994 dosiahol objem úverov poskytnutý podnikom a domácnostiam obchodnými bankami podľa predbežných výsledkov 259,4 mld. Sk. Oproti predbežnému východiskovému stavu k 1.1.1994 predstavoval uvedený stav pokles o 5,2 mld. Sk, t.j. naplnenie východiskového stavu na 98,0 %.

S poklesom úverov nekorešpondoval januárový rast poskytnutých refinančných úverov Národnou bankou Slovenska obchodným bankám o 0,9 mld. Sk. Za hodnotené obdobie možno príčinu vidieť čiastočne v povinnosti obchodných bánk držať povinné minimálne rezervy v januári o 0,3 mld. Sk vyššej ako v decembri 1993.

V systéme refinancovania zostali v januári v platnosti zmeny uplatnené v priebehu posledného štvrťroka 1993 - podpora aukčného refinančného úveru, regulovanie zmenkových obchodov, pohyblivé úročenie lombardného úveru v závislosti na aukčnom refinančnom úvere a skrátená splatnosť lombardného úveru na obdobie medzi dvoma aukciami.

Na **celkovom refinancovaní** k 31.1.1994 (7,3 mld. Sk) dominantné postavenie získal aukčný refinančný úver (4,5 mld. Sk) pri 61,6 %-nom podieli na celkovom refinancovaní pred zmenkovými obchodmi (2,8 mld. Sk), ktoré dosiahli 38,4 %. Lombardný úver nebol ku koncu januára čerpaný.

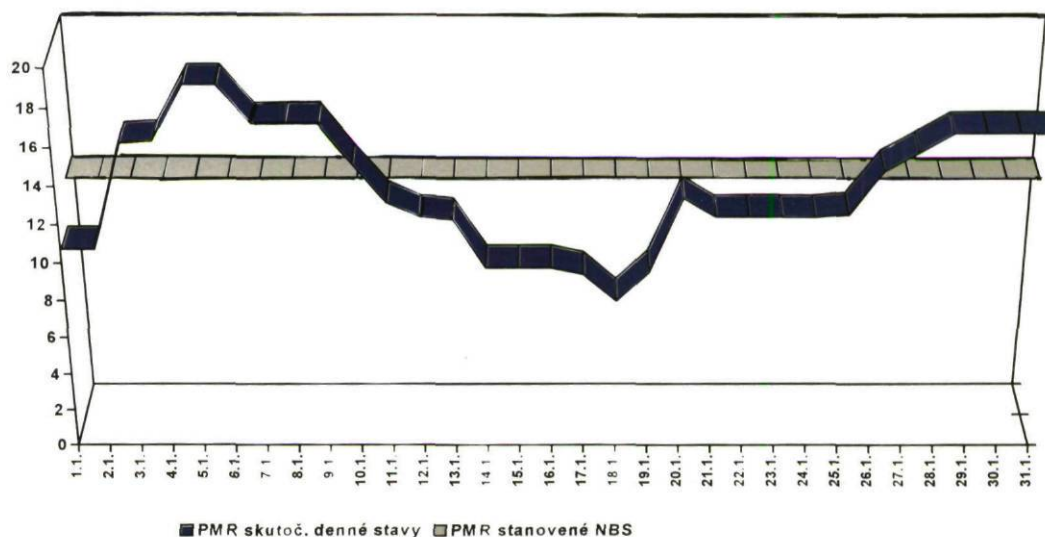
Vývoj úrokových sadziieb aukčného refinančného úveru mal stúpajúcu tendenciu. Sadzby sa pohybovali v rozpätí od 16,5 % do 24,1 %. V priemere malo záujem o získanie zdrojov prostredníctvom tejto formy refinancovania 10 obchodných bánk, pričom k čiastočnému uspokojeniu dochádzalo len u 3 až 5 bánk.

V **zmenkových obchodoch** sa prioritami pre rok 1994 stala podpora exportných činností a poľnohospodárstva. Pozastavila sa účinnosť zmenkového obchodu na podporu privatizácie. Z celkového objemu zmenkových obchodov predstavoval ku koncu januára reeskont 46,4 % (1,3 mld. Sk) a eskont zmeniek na podporu exportu 53,6 % (1,5 mld. Sk).

Redistribučné úvery boli k 31.1.1994 čerpané dvoma bankami v celkovej sume 33,6 mld. Sk.

Povinné minimálne rezervy (v mld. Sk)

(január 1994)

Stanovená priemerná výška **povinných minimálnych rezerv** na január v sume 12,8 mld. Sk (rast oproti východiskovému stavu o 0,3 mld. Sk) bola naplnená pri dosiahnutom objeme 13,6 mld. Sk (pokles oproti východisku o 0,1 mld. Sk) na 106,6 %.

IV. VLÁDNYSEKTOR

Ukazovatele	1993						1994
	1.Q.	1.H.	3.Q.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.
Štátny rozpočet							
Príjmy (mld. Sk) ^{1/}	23,0	64,4	104,6	115,2	129,7	144,5	7,1
Výdavky (mld. Sk) ^{1/}	34,0	79,2	120,5	132,0	145,7	167,5	11,8
Saldo (mld. Sk)	-11,0	-14,8	-15,9	-16,8	-16,0	-23,0	-4,7

^{1/} Kumulatívne hodnoty

Rozpočtové hospodárenie Slovenskej republiky v januári 1994 negatívne ovplyvnila preddavková úhrada štátu do poisťovních fondov v objeme 5,3 mld. Sk, ako aj vratký zálohových odvodov dane z pridanej hodnoty za rok 1993. Celkové príjmy (bez dopadu clearingového zúčtovania s Českou republikou) dosiahli k 31.1.1994 úroveň 7,1 mld. Sk (5,7 % z ročného rozpočtu) a výdavky 11,8 mld. Sk (8,5%).

Vykázaný deficit vo výške 4,7 mld. Sk bol v plnej miere vykrytý emisiou a následným predajom štátnych pokladničných poukážok, ktoré odkúpili komerčné banky, prípadne nebankové subjekty. Pozícia štátu k ultimu januára 1994 bola voči NBS neutrálna.

Po zohľadnení vplyvov predchádzajúcich období (úverovanie schodkov štátneho rozpočtu z rokov 1991, 1992 a 1993, ako aj salda štátnych finančných aktív a pasív) vykazuje vládny sektor vo vzťahu k Národnej banke Slovenska pasívnu pozíciu vo výške 48,9 mld. Sk a voči komerčným bankám 9,4 mld. Sk. Oproti stavu k 1.1.1994 došlo k nárastu vnútornej vládnej zadĺženosti o 4,8 mld. Sk, ktorá k ultimu januára dosiahla 58,3 mld. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

V. INFORMÁCIE

Zmluvu o poskytnutí úveru SR vo výške 4 mld. 290 mil. jenov podpísal 28. februára v Tokiu guvernér NBS Vladimír Masár a výkonný riaditeľ Japan Exim Bank Yukinori Ito. Úver je určený na podporu malého a stredného podnikania a bude ho možné čerpať v dvoch tranžiach. Guvernér NBS rokoval aj o možnostiach spolufinancovania projektov na podporu platobnej bilancie SR. Očakáva sa, že v roku 1994 by mohla výška úverov pre SR dosiahnuť 270 mil. USD.

S účinnosťou od 3. marca 1994 na základe vyhlášky Ministerstva financií SR z 22.2.1994 pristúpila Slovenská republika k zavedeniu dovoznej prirážky vo výške 10 percent.

Prestížnu cenu Euromarket 1994, ktorú udeľuje medzinárodná asociácia založená belgickým kráľovským dvorom - European Market Research Center, priznali v tomto roku Prvej stavebnej sporiteľni. Túto akciovú spoločnosť, prvú svojho druhu v strednej a východnej Európe, založila Slovenská štátna sporiteľňa (35 %) s nemeckou Bausparkasse Schwäbisch Halí (32,5 %) a rakúskou Reiffeisen Bausparkasse Wien (32,5 %). Svoju činnosť začala koncom roka 1992 a v súčasnosti vedie už 225 tisíc účtov o stavebnom sporení.

Základný zahraničný kapitál vložený do podnikov na území Slovenska predstavoval k 31.12.1993 hodnotu 10,8 mld. Sk (366,2 mil. USD). Od konca roka 1992 sa jeho objem zvýšil o 664,6 mil. Sk, t.j. o 62,8 %. Z hľadiska výšky vkladu zahraničného kapitálu bolo poradie prvých štátov počas celého roka 1993 stabilné a ku koncu roka bolo percentuálne zastúpené Rakúsko 24,5 %, Nemecko 21 %, USA 12,9 % a Česko 11,2 %.

Vydáva:
NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Štúrova 2, 818 54 Bratislava

Odbor verejných informácií NBS
tel.: 364 349, 210 34 05, 210 34 14
fax: 210 34 12